

Tillgänglig tv

Utkast till rapport med förslag till beslutsmodell för krav på leverantörer av medietjänster att tillgängliggöra sina tv-sändningar och beställ-tv

Innehåll

Möjlighet att lämna synpunkter på utkast till rapport.....	6
Sammanfattning.....	7
1 Inledning.....	9
2 Förslag till beslutsmodell.....	10
2.1 Beslutens giltighetstid.....	10
2.2 Leverantörer som ska omfattas av krav.....	10
2.3 Linjära tv-tjänster som ska omfattas av särskilda krav.....	11
2.3.1 Sammanfattning av särskilda krav för linjära tv-tjänster.....	13
2.4 Linjära tv-tjänster som ska omfattas av krav på främjande.....	14
2.5 Beställ-tv som ska omfattas av särskilda krav.....	14
2.6 Beställ-tv som ska omfattas av krav på främjande.....	15
2.7 Redovisning och handlingsplan.....	16
3 Beslutens giltighetstid.....	17
4 Leverantörer och tjänster som bör omfattas av krav.....	18
4.1 Regleringen och myndighetens praxis.....	18
4.1.1 Radio- och tv-lagens tillämpningsområde.....	18
4.1.2 Definition av begreppet leverantör av medietjänster.....	18
4.1.3 Myndighetens praxis om vilka leverantörer och tjänster som omfattas av krav.....	19
4.1.4 Krav på tillgänglighet för offentliga aktörer.....	20
4.2 Jämförelse med några andra länder.....	20
4.3 Förslag rörande vilka leverantörer och tjänster som bör omfattas av krav.....	20
5 Den tekniska utvecklingen och leverantörers finansiella förutsättningar.....	22
5.1 Inledning.....	22
5.2 Vilka tekniker som ska omfattas av MPRT:s krav.....	22
5.3 Tillgänglighetsdirektivets bestämmelser om krav på elektroniska programguider m.m.....	23
5.4 Finansiella förutsättningar.....	24
5.4.1 Inledning.....	24
5.4.2 Tittartidsandelar – ett mått för att bedöma finansiella förutsättningar.....	24
5.4.3 Kostnadstak för tjänster med särskilda krav.....	25
6 Krav på tillgänglighet för linjära tv-tjänster.....	27
6.1 Regleringen och nu gällande beslut.....	27

6.1.1	Regleringen.....	27
6.1.2	Gällande beslut med särskilda och generella krav.....	27
6.2	Jämförelse med kraven för public service och kraven för kommersiella aktörer i vissa andra länder.....	28
6.2.1	Kraven för Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR).....	28
6.2.2	Kraven för kommersiella aktörer i vissa andra länder.....	29
6.3	Förslag till krav för linjära tv-tjänster.....	30
6.3.1	Särskilda krav och krav på främjande.....	30
6.3.2	Krav ska ställas för program på vissa språk.....	31
6.3.3	Omfattningen av kraven på tillgänglighet.....	31
7.	Krav på tillgänglighet för beställ-tv.....	33
7.1	Regleringen.....	33
7.2	Jämförelse med kraven för public service och kraven för kommersiella aktörer i vissa andra länder.....	34
7.2.1	Kraven för Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR).....	34
7.2.2	Kraven för kommersiella aktörer i vissa andra länder.....	34
7.3	Förslag till krav för beställ-tv.....	34
7.3.1	Särskilda krav och krav på främjande.....	34
7.3.2	Krav ska ställas för program på vissa språk.....	35
7.3.3	Omfattningen av kraven på tillgänglighet.....	35
8.	Krav på redovisning och handlingsplan.....	36
8.1	Regleringen.....	36
8.2	Krav på redovisning enligt gällande beslut.....	36
8.2.1	Krav för leverantörer som omfattas av MPRT:s beslut.....	36
8.2.2	Krav för public service-företagen.....	37
8.3	Förslag till krav rörande redovisning och handlingsplan i kommande beslut.....	37
9.	Tillsyn och sanktioner.....	39
9.1	Regleringen.....	39
9.2	Hur MPRT ska följa upp att kraven uppfylls.....	39
10.	Hur arbetet bedrivs med att ta fram rapport med förslag till beslutsmodell.....	41
	Källförteckning.....	42

Möjlighet att lämna synpunkter på utkast till rapport

Ni kan senast den **31 maj 2021** lämna synpunkter på detta utkast till rapport. Efter att Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) har tagit del av synpunkterna kommer myndigheten att fastställa en beslutsmodell. Beslutsmodellen kommer därefter att tillämpas när MPRT ställer krav på enskilda leverantörer och deras tjänster. Besluten kommer att fattas i juni 2021.

Sammanfattning

Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) beslutar sedan 2011 om krav på tillgänglighet till tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning. Kraven omfattar teknikerna textning, teckenspråkstolkning, syntolkning och uppläst text. Nuvarande beslut upphör den 30 juni 2021 och myndigheten ska därför fatta nya beslut om krav på tillgänglighet, där krav även kommer att ställas på beställ-tv (play-tjänster).

Detta utkast till rapport med förslag till beslutsmodell har tagits fram inför MPRT:s kommande beslut om krav på tillgänglighet till linjära tv-tjänster och beställ-tv. Ni kan läsa förslaget till beslutsmodell i kapitel 2. I de efterföljande kapitlen redogör MPRT för de bedömningar som ligger till grund för den föreslagna beslutsmodellen.

Sammanfattningsvis innebär den föreslagna beslutsmodellen följande.

- Kraven omfattar leverantörer av medietjänster som är etablerade i Sverige.
- Kraven omfattar linjära tv-tjänster och beställ-tv.
- Besluten ska gälla från och med den 1 september 2021 till och med den 31 augusti 2023.
- Kraven ska uppfyllas under följande två perioder: 1 september 2021–31 augusti 2022 (period 1) respektive 1 september 2022–31 augusti 2023 (period 2).
- Efter varje period ska leverantören redovisa hur kraven har uppfyllts samt bifoga en handlingsplan med redogörelse för hur tillgängligheten till tjänsten ska öka, dvs. åtgärder utöver de krav som ställs i MPRT:s beslut.
- Linjära tv-tjänster och beställ-tv som riktar sig till en svensk publik och har en tittartidsandel på en procent eller mer ska omfattas av särskilda krav. Kraven kommer att ställas utifrån kvoter beräknat på antal sändningstimmar i en programtjänst när det gäller linjära tv-tjänster och utifrån antal program när det gäller beställ-tv.
- Tjänster med lägre tittartidsandel än en procent omfattas av ett generellt krav på att främja tillgänglighet till linjära tv-tjänster och beställ-tv.
- För tjänster som omfattas av radio- och tv-lagen men som riktar sig till en eller flera andra stater inom det europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stater)¹ gäller kravet på främjande program på ett officiellt språk i något av de länder som tjänsten riktar sig till.
- Vissa mindre, ofta lokala, aktörer undantas från krav då deras tjänster inte kan anses ha en massmedial påverkan.

Inför arbetet med att ta fram en beslutsmodell har MPRT gett konsultbolaget Funka nu AB (Funka) i uppdrag att utreda utvecklingen av tillgänglighetstjänster och vilka krav som ställs i några andra länder. Funkas rapport har remissbehandlats. MPRT har också haft möten med leverantörer av medietjänster och brukarorganisationer. Utifrån bl.a. dessa underlag har MPRT tagit fram denna rapport med förslag till beslutsmodell, som nu remitteras till berörda parter och som finns tillgängligt för allmänheten på MPRT:s webbplats.

---

¹ En EES-stat är en medlemsstat inom EU eller någon av länderna Island, Liechtenstein och Norge.

Funkas rapport visar att det i Sverige ställs krav på fler leverantörer och i vissa fall även högre krav än i flera andra länder. Av rapporten och i de kontakter som MPRT haft med olika brukarorganisationer framgår att ett av de största problemen för användarna är att det saknas information om vilka program som görs tillgängliga samt var och hur användarna kan ta del av programmen. Den efterfrågade informationen är central för att göra programmen tillgängliga. MPRT publicerar redan idag viss information på myndighetens webbplats med länkar till olika beställ-tv-tjänster med tillgänglighetstjänster.² MPRT planerar att bygga ut denna information ytterligare.

I kravet på att upprätta en handlingsplan ska leverantörerna också redogöra för hur de informerar användarna om vilka program som görs tillgängliga genom olika tillgänglighetstekniker samt var och hur programmen finns att ta del av. Vidare ska leverantörerna redogöra för vilken kommunikation de har med användarna och deras möjlighet att påverka urvalet av program som ska göras tillgängliga. Handlingsplanerna eller information ur dessa kan komma att publiceras på MPRT:s webbplats.

Möten mellan leverantörer av medietjänster, brukarorganisationer och andra relevanta aktörer är betydelsefulla då de ökar förståelsen för vikten av att program görs tillgängliga liksom insikten om de svårigheter som kan finnas när det gäller att göra program tillgängliga. Sådana möten möjliggör också kunskaps- och erfarenhetsutbyte om exempelvis olika tekniker. MPRT har inför tidigare beslut om tillgänglighet anordnat sådana gemensamma möten, vilket nu inte låtit sig göras på grund av den rådande pandemin. MPRT avser att bjuda in till gemensamma möten med bransch och brukargrupper under beslutsperioden.

---

² <https://mprt.se/regelverk/tillganglighet-medier/konsument/hitta-tillganglighetstjanster>

1 Inledning

MPRT beslutar sedan 2011 om krav på tillgänglighet till tv-sändningar och ska nu även besluta om krav på tillgänglighet till beställ-tv (play-tjänster). En leverantör av medietjänster ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text³ eller liknande teknik.

Tillgängliggörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen om verksamheten finansieras med public service-avgift⁴ och av MPRT i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid. Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster beaktas. Leverantören ska redovisa hur en tjänst har gjorts tillgänglig enligt de krav som ställs i beslutet och ska samtidigt redovisa i en handlingsplan hur tillgängligheten till tjänsten ska öka. MPRT får meddela föreskrifter om hur redovisningen ska gå till och vad som ska ingå i en handlingsplan.⁵

Förutom att besluta om och följa upp krav på tillgänglighet arbetar MPRT med att främja tillgänglighet på andra sätt. Myndigheten tillhandahåller en kontaktpunkt online som lämnar information till allmänheten om tillgänglighetsfrågor enligt radio- och tv-lagen och tar emot klagomål om sådant tillgängliggörande. På webbplatsen publicerar MPRT bl.a. information, länkar till olika play-tjänster med tillgänglighetstjänster och vanligt förekommande frågor och svar.

I MPRT:s fortsatta arbete med tillgänglighet ingår planer på att anordna gemensamma och regelbundna möten med berörda aktörer och brukarorganisationer.

---

³ Med uppläst text avses en teknik där undertexten läses upp av en oftast syntetisk röst.

⁴ Enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

⁵ 5 kap. 12 § och 16 kap. 6 a § radio- och tv-lagen (2010:696) och radio- och tv-förordningen (2020:878).

2. Förslag till beslutsmodell

MPRT lämnar förslag till en beslutsmodell som ska gälla för leverantörer av medietjänster och deras linjära tv-tjänster och beställ-tv. Kraven ställs antingen upp som särskilda krav eller som krav på främjande.

2.1 Beslutens giltighetstid

Besluten ska gälla från och med den 1 september 2021 till och med den 31 augusti 2023.

Kraven ska uppfyllas under två perioder:

- 1 september 2021–31 augusti 2022 (**period 1**)
- 1 september 2022–31 augusti 2023 (**period 2**).

Efter varje period ska leverantören redovisa hur kraven har uppfyllts samt bifoga en handlingsplan med redogörelse för hur tillgängligheten till tjänsten ska öka. Period 1 ska redovisas senast den 30 september 2022 och period 2 senast den 30 september 2023.

2.2 Leverantörer som ska omfattas av krav

Kraven ska omfatta leverantörer av medietjänster som är etablerade i Sverige enligt kriterierna i radio- och tv-lagen.

Leverantörer av medietjänster som har en tittartidsandel på en procent eller mer och som riktar sig till en svensk publik ska ha särskilda, mer omfattande, krav för linjära tv-tjänster (programtjänster) och/eller beställ-tv (**särskilda krav**).

De kategorier av leverantörer av medietjänster som anges nedan ska ha krav att främja tillgängligheten till sina linjära tv-tjänster och beställ-tv (**krav på främjande**). Kravet på främjande gäller dels tjänster som riktar sig till en svensk publik med en tittartidsandel som understiger en procent, dels tjänster som riktar sig till andra stater inom det europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)⁶ oavsett tittartidsandel. De kategorier av leverantörer av medietjänster som omfattas av krav på främjande är

- tillståndshavare i marknätet och andra traditionella massmedieföretag
- förordnade lokala kabelsändarorganisationer
- övriga leverantörer som i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten program i tv-sändningar eller beställ-tv och som är avsedda att tas emot av och kan tänkas ha en klar påverkan på en betydande andel av allmänheten.

---

⁶ Länder som omfattas är medlemsstater inom EU samt Norge, Island och Liechtenstein.

2.3 Linjära tv-tjänster som ska omfattas av särskilda krav

Kraven omfattar program på svenska vad gäller teknikerna textning, teckenspråkstolkning och syntolkning. Kraven omfattar program på andra språk med svensk översättningstext vad gäller tekniken uppläst text.

Kraven ska som utgångspunkt vara desamma för respektive leverantör men kan skilja sig åt beroende på om en leverantör redan har tillgång till och kan erbjuda en viss tillgänglighetsteknik eller inte samt vilka krav som ställts upp för tjänsten tidigare år.

Kraven ställs upp som kvoter som ska uppfyllas för respektive teknik och anges i procent av sändningstiden för program på svenska. För tekniken uppläst text anges kvoten i procent av sändningstiden för program med svensk översättningstext. Sändningstiden i en tv-tjänst beräknas på en (1) distributionsplattform till skillnad från tidigare beslut då beräkningen gjordes på det sammantagna antalet sändningstimmar i marknätet, via satellit och genom tråd.

Kvoterna för textning av förinspelade program, textning av direktsända program och uppläst text ska uppfyllas på var och en av de plattformar, dvs. marknät, tråd (kabel, ip-tv, internet) och satellit, där tv-tjänsten distribueras. Kvoterna för teckenspråks- och syntolkning ska uppfyllas antingen linjärt på en (1) valfri distributionsplattform eller i beställ-tv samtidigt som programmet sänds linjärt i programtjänsten. Kraven på syntolkning och uppläst text kan även uppfyllas genom att tjänsten tillhandahålls som ett ljudspår i en separat enhet – såsom mobiltelefon eller läsplatta – samtidigt som programmet sänds linjärt. Se vidare nedan under respektive teknik.

Direktsändningar av sport omfattas inte av de kvantitativa kraven om de av tekniska eller praktiska skäl inte går att göra tillgängliga. Leverantören ska i sådant fall istället verka för att sändningarna görs tillgängliga.

Reklam och andra annonser omfattas inte av krav på tillgänglighet och får därmed inte heller räknas med i redovisningen av program som gjorts tillgängliga.

En leverantör som har flera linjära tv-tjänster som omfattas av särskilda krav får avgöra fördelningen av tillgänglighetskraven mellan dessa och får lämna en gemensam redovisning för det innehåll som gjorts tillgängligt i de olika tjänsterna som omfattas av särskilda krav.

Leverantören ska beakta målgruppernas behov då beslut tas om vilka program som görs tillgängliga och vid fördelningen av de tillgängliggjorda programmen på respektive plattform och tv-tjänst.

Programmen ska, under förutsättning att det är tekniskt möjligt, göras tillgängliga enligt följande.

Textning av förinspelade program

Alla förinspelade program på svenska ska under varje period textas på samtliga plattformar där programtjänsten distribueras.

Textning av direktsända program

60 procent av sändningstiden för de direktsända programmen på svenska ska under varje period textas på samtliga de plattformar där programtjänsten distribueras.

Teckenspråkstolkning

För TV4 AB:s tv-tjänster som omfattas av särskilda krav ska 10 procent av sändningstiden för program på svenska göras tillgänglig genom teckenspråkstolkning under varje period. För Nordic Entertainment Group AB:s (NENT) tv-tjänster som omfattas av särskilda krav ska 4 procent av sändningstiden för program på svenska göras tillgänglig genom teckenspråkstolkning under period 1. För period 2 ska motsvarande kvot vara 6 procent.

Leverantören får själv avgöra om kravet ska uppfyllas i den linjära tv-tjänsten eller genom att tolkningen tillhandahålls i beställ-tv samtidigt som programmet sänds linjärt.

Syntolkning

10 procent av sändningstiden för program på svenska ska under varje period göras tillgänglig genom syntolkning.

Leverantören får själv avgöra om kravet ska uppfyllas i den linjära tv-tjänsten eller genom att tolkningen tillhandahålls i beställ-tv samtidigt som programmet sänds linjärt. Leverantören kan också uppfylla kravet genom att tillhandahålla tolkningen som ett ljudspår i en separat enhet – såsom mobiltelefon eller läsplatta – samtidigt som programmet sänds linjärt.

Uppläst text

För TV4 AB:s tv-tjänster som omfattas av särskilda krav ska under period 1 15 procent av sändningstiden för program med svensk översättningstext göras tillgänglig genom uppläst text på samtliga de plattformar där programtjänsten distribueras. För period 2 ska motsvarande kvot vara 20 procent.

NENT – som uppger sig ännu inte ha teknik för uppläst text – ska verka för att under beslutsperioden etablera en sådan tjänst. MPRT kan komma att ställa kvantitativa krav vid nästkommande beslut som ska fattas 2023.

Kravet kan uppfyllas genom att uppläst text tillhandahålls som ett ljudspår i en separat enhet – såsom mobiltelefon eller läsplatta – samtidigt som programmet sänds linjärt.

Kostnadstak

Skyldigheten att göra program tillgängliga behöver inte uppfyllas till den del kostnaden bedöms som oskäligt betungande. Utgångspunkten är att kostnaderna inte ska överstiga en procent av nettoomsättningen för en linjär tv-tjänst. Har leverantören fördelat de program som gjorts tillgängliga mellan flera olika tv-tjänster med särskilda krav ska nettoomsättningen beräknas på programtjänsternas sammanlagda nettoomsättning. Beräkningen görs för period 1 för kalenderåret 2021 och för period 2 för kalenderåret 2022.

2.3.1 Sammanfattning av särskilda krav för linjära tv-tjänster

Sammanfattningsvis innebär de särskilda kraven för linjära tv-tjänster följande.

Tabell 1. Sammanfattning av särskilda krav för linjär-tv

Teknik	Andel av sändningstiden för en programtjänst (%) beräknat på en distributionsplattform*		Hur och var kraven ska uppfyllas
Textning av förinspelade program	100		Kravet ska uppfyllas på samtliga plattformar där tv-tjänsten distribueras.
Textning av direktsända program	60		Kravet ska uppfyllas på samtliga plattformar där tv-tjänsten distribueras.
Teckenspråkstolkning	TV4 AB 10	NENT 4 (period 1) 6 (period 2)	Tolkningen ska göras på någon av plattformarna där tv-tjänsten distribueras eller i beställ-tv samtidigt som programmet sänds linjärt.
Syntolkning	10		Tolkningen ska göras på någon av plattformarna där tv-tjänsten distribueras eller i beställ-tv/som separat ljudspår samtidigt som programmet sänds linjärt.
Uppläst text	TV4 AB 15 (period 1) 20 (period 2)	NENT ska verka för att etablera sådan teknik.	Kravet ska uppfyllas på samtliga plattformar där tv-tjänsten distribueras. Kravet kan även uppfyllas genom att uppläst text tillhandahålls som ett separat ljudspår samtidigt som programmet sänds linjärt.

* Vad gäller textning och tolkning avses sändningstiden för program på svenska. Vad gäller uppläst text avses sändningstiden för program på andra språk med svensk översättningstext.

2.4 Linjära tv-tjänster som ska omfattas av krav på främjande

Leverantören ska främja tillgängligheten till programmen genom antingen textning, teckenspråkstolkning, syntolkning och/eller uppläst text.

För sändningar som riktar sig till en svensk publik gäller kravet på främjande program på svenska. Kravet på främjande kan även uppfyllas genom att tekniken uppläst text erbjuds för program på andra språk med svensk översättningstext.

För sändningar som riktar sig till andra EES-stater gäller kravet på främjande sändningar av program på ett officiellt språk i något land som tjänsten riktar sig till.

Det är leverantören som avgör vilken eller vilka av de uppräknade teknikerna som ska användas, men åtminstone några program ska göras tillgängliga med någon av teknikerna under period 1 för varje linjär tv-tjänst som omfattas av krav. Antalet program som görs tillgängliga ska därefter öka för respektive tv-tjänst under period 2.

Det är leverantören som avgör på vilken eller vilka plattformar programmen ska göras tillgängliga om tv-tjänsten distribueras på flera olika plattformar, dvs. i marknätet, genom tråd (kabel, ip-tv, internet) och/eller via satellit. Leverantören kan även tillhandahålla teckenspråks- eller syntolkning i en beställ-tv-tjänst, samtidigt som programmet sänds linjärt.

Syntolkning och uppläst text får erbjudas genom att tjänsten tillhandahålls som ett ljudspår i en separat enhet – såsom mobiltelefon eller läsplatta – samtidigt som programmet sänds linjärt.

Direktsändningar av sport omfattas inte av krav på främjande om de av tekniska eller praktiska skäl inte går att göra tillgängliga.

Reklam och andra annonser omfattas inte av krav på tillgänglighet och får därmed inte heller räknas med i redovisningen av program som gjorts tillgängliga.

2.5 Beställ-tv som ska omfattas av särskilda krav

Kraven omfattar program på svenska vad gäller teknikerna textning, teckenspråkstolkning och syntolkning. Kraven omfattar program på andra språk med svensk översättningstext vad gäller tekniken uppläst text.

Kraven ska som utgångspunkt vara desamma för respektive leverantör men kan skilja sig åt beroende på om en leverantör redan har tillgång till och kan erbjuda en viss tillgänglighetsteknik eller inte.

Reklam och andra annonser omfattas inte av krav på tillgänglighet och får därmed inte heller räknas med i redovisningen av program som gjorts tillgängliga.

Programmen ska, under förutsättning att det är tekniskt möjligt, göras tillgängliga enligt följande.

Textning

Samtliga program på svenska som publiceras i beställ-tv-tjänsten under beslutsperioden ska textas. Kravet omfattar inte direktsändningar på internet eller direktsändningar av sport som sedan tillhandahålls i beställ-tv-tjänsten.

Syntolkning och teckenspråkstolkning

En leverantör med särskilda krav för en linjär tv-tjänst får själv avgöra om kraven på tolkning ska uppfyllas i den linjära tv-tjänsten eller genom att tolkningen tillhandahålls i beställ-tv samtidigt som programmet sänds linjärt, se ovan under avsnitt 2.3. Har ett program tolkats i en sådan linjär tv-tjänst ska det också göras tillgängligt på motsvarande sätt i leverantörens beställ-tv-tjänst om programmet också tillhandahålls där. Leverantören ska utöver det årligen öka utbudet av syn- respektive teckenspråkstolkade program som tillhandahålls i beställ-tv-tjänsten under beslutsperioden, med utgångspunkt i kalenderåret 2020 års nivåer.

För leverantörer av beställ-tv som inte tillhandahåller någon linjär tv-tjänst som omfattas av särskilda krav ska utbudet av syn- respektive teckenspråkstolkade program årligen öka under beslutsperioden, med utgångspunkt i vad som gjordes tillgängligt i tjänsten under kalenderåret 2020. Om inga program syn- eller teckenspråkstolkades under kalenderåret 2020 ska minst några program göras tillgängliga med respektive teknik under period 1. Antalet syn- respektive teckenspråkstolkade program ska därefter öka under period 2.

Kravet för syntolkning får uppfyllas genom att tjänsten tillhandahålls som ett ljudspår i en separat enhet såsom mobiltelefon eller läsplatta.

Uppläst text

Leverantören ska verka för att under beslutsperioden etablera tekniken uppläst text i beställ-tv. Tekniken får tillhandahållas som ett ljudspår i en separat enhet såsom mobiltelefon eller läsplatta.

Kostnadstak

Skyldigheten att göra program tillgängliga behöver inte uppfyllas till den del kostnaden bedöms som oskäligt betungande. Utgångspunkten är att kostnaderna inte ska överstiga en procent av nettoomsättningen för en beställ-tv-tjänst. Beräkningen görs för period 1 för kalenderåret 2021 och för period 2 för kalenderåret 2022.

2.6 Beställ-tv som ska omfattas av krav på främjande

Leverantören ska främja tillgängligheten till programmen genom antingen textning, teckenspråkstolkning, syntolkning och/eller uppläst text.

För tjänster som riktar sig till en svensk publik gäller kravet på främjande program på svenska. Kravet på främjande kan även uppfyllas genom att tekniken uppläst text erbjuds för program på andra språk med svensk översättningstext.⁷

---

⁷ Med uppläst text avses en teknik där undertexten läses upp av en oftast syntetisk röst.

För tjänster som riktar sig till en eller flera andra stater inom det europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stater) gäller kravet på främjande program på ett officiellt språk i något land som tjänsten riktar sig till.

Det är leverantören som avgör vilken eller vilka av de uppräknade teknikerna som ska användas, men åtminstone några program ska göras tillgängliga i tjänsten med någon av teknikerna under period 1. Antalet program som görs tillgängliga ska därefter öka under period 2.

Syntolkning och uppläst text får erbjudas genom att respektive tjänst tillhandahålls som ett ljudspår i en separat enhet såsom mobiltelefon eller läsplatta.

Reklam och andra annonser omfattas inte av krav på tillgänglighet och får därmed inte heller räknas med i redovisningen av program som gjorts tillgängliga.

2.7 Redovisning och handlingsplan

Leverantörerna ska årligen redovisa hur de uppfyllt kraven på tillgänglighet. Period 1 ska redovisas senast den 30 september 2022 och period 2 senast den 30 september 2023.

Redovisningen ska bestå av två delar:

- En redovisning av på vilket sätt leverantören uppfyllt de krav som ställts i MPRT:s beslut för den gångna perioden.
- En handlingsplan för hur tillgängligheten till tjänsten ska öka över tid.

Redovisningen ska i första hand göras i MPRT:s e-tjänst.

Handlingsplanen ska typiskt sett innehålla en målsättning för hur arbetet med tillgänglighet ska bedrivas framåt och avse andra åtgärder för att främja tillgängligheten till tv än de krav som anges i MPRT:s beslut. Den enskilde leverantören ska se till att dessa mål uppfylls. MPRT kan komma att ställa krav på att leverantören i handlingsplanen svarar på ett antal frågor om hur det kommande arbetet med tillgänglighet ser ut, se vidare avsnitt 8.3.

3. Beslutens giltighetstid

MPRT:S BEDÖMNING: Besluten ska gälla i två år från och med den 1 september 2021 till och med den 31 augusti 2023. Kraven på tillgänglighet ska uppfyllas under två perioder, dels under perioden 1 september 2021–31 augusti 2022 (period 1), dels under perioden 1 september 2022–31 augusti 2023 (period 2).

Myndighetens beslut om tillgänglighet ska enligt radio- och tv-lagen gälla för en viss tid. Beslutsperioderna har historiskt sett varit olika långa men alltid börjat gälla den 1 juli ett visst år och upphört den 30 juni ett antal år senare.

Ett beslut som börjar gälla mitt i sommaren innebär vissa nackdelar, särskilt som besluten har fattats nära inpå sommaren. Nackdelarna gäller i huvudsak för leverantörer som har tjänster med särskilda krav som MPRT inte tidigare ställt krav på och som behöver anpassa sin verksamhet. Det gäller i synnerhet för beställ-tv, där krav på tillgänglighet inte tidigare ställts. MPRT anser därför att besluten bör gälla från och med den 1 september 2021.

Nuvarande beslut för public service-företagen Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) gäller till och med den 31 december 2022. För att kunna beakta kommande krav för public service-företagen och den tekniska utvecklingen bör kommande beslutsperiod inte vara alltför lång, utan gälla till och med den 31 augusti 2023.

En omprövning av samtliga tjänster har gjorts årligen före den 1 juli för att beakta eventuella ändrade tittartidsandelar. Kraven har då i vissa fall ändrats på grund av att en programtjänst fått en lägre eller högre tittartidsandel. MPRT anser inte att en förnyad prövning av samtliga tjänster behöver göras årligen utan endast om förutsättningarna har förändrats så att en tjänst ska omfattas av ändrade krav, antingen särskilda krav eller krav på främjande. Om det tillkommer nya tjänster efter det att MPRT:s beslut börjat gälla kan det komma att ställas krav på dessa tjänster från och med den 1 september 2022 till och med den 31 augusti 2023.

4. Leverantörer och tjänster som bör omfattas av krav

MPRT:S BEDÖMNING: Linjära tv-tjänster och beställ-tv som riktar sig till en svensk publik och som har en tittartidsandel på en procent eller mer ska omfattas av krav på tillgänglighet.

Övriga linjära tv-tjänster och beställ-tv som riktar sig till en svensk publik eller till andra stater inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ska omfattas av krav om tjänsterna tillhandahålls av någon av följande kategorier:

- tillståndshavare i marknätet och andra traditionella massmedieföretag
- förordnade lokala kabelsändarorganisationer
- övriga leverantörer som i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten program i tv-sändningar eller beställ-tv och som är avsedda att tas emot av och kan tänkas ha en klar påverkan på en betydande andel av allmänheten.

4.1 Regleringen och myndighetens praxis

4.1.1 Radio- och tv-lagens tillämpningsområde

Radio- och tv-lagen tillämpas på tv-sändningar och beställ-tv som kan tas emot i någon stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat), om leverantören av medietjänsten är etablerad i Sverige. Om leverantören inte är etablerad i Sverige eller i någon annan EES-stat tillämpas också svensk lag bl.a. om leverantören använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige eller en satellitkapacitet som tillhör Sverige. Sändningarna måste dock även i dessa fall kunna tas emot i en EES-stat.⁸

4.1.2 Definition av begreppet leverantör av medietjänster

Leverantörer av medietjänster är skyldiga att göra program tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Leverantör av medietjänster definieras i radio- och tv-lagen som den

---

⁸ 1 kap. 3 § radio- och tv-lagen (2010:696).

som redaktionella ansvaret för valet av innehåll i en ljudradio- eller tv-sändning, beställradio, beställ-tv eller sökbar text-tv, och avgör hur innehållet struktureras.⁹

Definitionen i radio- och tv-lagen ansluter till definitionen i Direktivet om audiovisuella medietjänster¹⁰ (AV-direktivet) som lyder: den fysiska eller juridiska person som har det redaktionella ansvaret för valet av audiovisuellt innehåll för den audiovisuella medietjänsten och som avgör hur det ska struktureras. En audiovisuell medietjänst har enligt direktivet som huvudsakligt syfte att i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahålla allmänheten program i tv-sändningar eller beställ-tv.¹¹

Vidare anges i skäl 21 till direktivet att definitionen av en audiovisuell medietjänst endast bör omfatta sådana audiovisuella medietjänster – oavsett om det rör sig om tv-sändningar eller beställ-tv – som är massmedier, dvs. som är avsedda att tas emot av och kan tänkas ha en klar påverkan på en betydande andel av allmänheten. Tillämpningsområdet bör begränsas till tjänster enligt definitionen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och bör därför omfatta alla typer av ekonomisk verksamhet, även public service-företagens verksamhet, men bör inte omfatta verksamhet som primärt har icke-ekonomiska syften och som inte konkurrerar med tv-sändningar, såsom privata webbplatser och tjänster som innebär tillhandahållande eller distribution av audiovisuellt innehåll som framställs av privata användare i syfte att delas och utbytas inom intressegrupper.

Genom ett ändringsdirektiv 2018 till AV-direktivet¹² klargörs att även en särskiljbar del av en tjänst kan vara en audiovisuell medietjänst om delen har som huvudsakligt syfte att tillhandahålla tv-sändningar eller beställ-tv.

4.1.3 Myndighetens praxis om vilka leverantörer och tjänster som omfattas av krav

I MPRT:s bedömning av vilka som bör omfattas av begreppet leverantörer av medietjänster har hänsyn tagits till om de audiovisuella medietjänsterna är massmedier, dvs. är avsedda att tas emot av och kan tänkas ha en klar påverkan på en betydande andel av allmänheten (jfr skäl 21 till AV-direktivet). Följande kategorier av aktörer har generellt inte ansetts ha tjänster som omfattas av radio- och tv-lagens bestämmelser om tillgänglighet: kommuner, regioner, myndigheter, skolor, fastighetsbolag och övriga som bedriver tv-sändningar, men där sådana sändningar inte är deras huvudsakliga eller en betydande uppgift. Vidare omfattas inte en stor andel av de drygt tusen anmälda och registrerade webb-tv-sändningar som tillhandahålls av bl.a. religiösa samfund, ideella föreningar och privatpersoner. Däremot har aktörer som exempelvis sänder tv-program i marknätet respektive via webben, men som idag har en mindre publik, ansetts omfattas om deras sändningar är avsedda att tas emot av allmänheten i syfte att informera och underhålla och om sändningarna även får anses ha förutsättningar att få en stor publik och därmed också få en påverkan på allmänheten.

---

⁹ 3 kap. 1 § 6 p och 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen.

¹⁰ Europaparlamentet och rådets direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster).

¹¹ Artikel 1.1 d AV-direktivet.

¹² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (ändringsdirektivet).

4.1.4 Krav på tillgänglighet för offentliga aktörer

Vissa av de grupper som MPRT tidigare undantagit från krav omfattas istället av krav på tillgänglighet enligt webbtillgänglighetsdirektivet som implementerats i svensk rätt genom särskild reglering, bl.a. lagen om tillgänglighet till digital offentlig service.¹³ Krav på tillgänglighet omfattar offentliga aktörers webbplatser och appar. Med offentliga aktörer menas myndigheter, beslutande församlingar i kommuner och regioner, offentligt styrda organ samt sammanslutningar av dessa aktörer. Även vissa privata aktörer inom exempelvis skola och sjukvård omfattas. Direktsändningar omfattas inte av kraven men om den direktsända inspelningen kommer att finnas kvar att ta del av i efterhand räknas den som förinspelad och omfattas då av kraven. Inspektionen ska vara textad och syntolkad. En tillgänglighetsredogörelse ska publiceras regelbundet. Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) har tillsyn över att reglerna följs.¹⁴

4.2 Jämförelse med några andra länder

I Norge ställs krav på kommersiella leverantörer av medietjänster som har en tittartidsandel på över fem procent. I nuläget är det endast två kommersiella kanaler som har en tittartidsandel på över fem procent, TV2 och TV Norge, och därmed omfattas av kraven. I Finland ställs krav på tillgänglighet på två rikstäckande kommersiella leverantörer, MTV3 och Nelonen. MTV3 omfattas av kraven eftersom kanalen har en så kallad ”*riksomfattande programkoncession*”, medan Nelonen omfattas till följd av ett särskilt beslut från kommunikationsministeriet.¹⁵ I Spanien regleras i lag kraven för public service-företag och kommersiella leverantörer på nationell och regional nivå. Varken webb-tv, beställ-tv eller sändningar till utlandet omfattas av lagens krav. På Irland omfattas ett tiotal kommersiella leverantörer av krav, vilket även innefattar lokala programtjänster. Sändningar till utlandet omfattas inte av krav.¹⁶ I Danmark omfattas även ett fyrtiotal mindre lokala aktörer under förutsättning att de kan betraktas som leverantörer av medietjänster, vilket undantar enskilda personer som sänder enstaka timmar. I samtliga omnämnda länder ställs krav på public service-företagen. Se vidare Funkas rapport Kartläggning av tillgängligheten till tv-tjänster, 2020.

4.3 Förslag rörande vilka leverantörer och tjänster som bör omfattas av krav

De grupper som hittills undantagits från MPRT:s krav på tillgänglighet ska även fortsättningsvis undantas. Vissa av dessa grupper omfattas istället av webbtillgänglighetsdirektivet som redogjorts för ovan. MPRT har tidigare haft en relativt vid

---

¹³ Lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service, Förordningen (2018:1938) om tillgänglighet till digital offentlig service. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer.

¹⁴ Myndigheten för digital förvaltning, <https://www.digg.se/digital-tillganglighet>, hämtat 2021-04-07.

¹⁵ Broadcasting Authority of Ireland; BAI Access Rules January 2019, www.bai.ie/en/?attachment_id=133610, hämtat den 9 april 2021.

¹⁶ Uppgift vid nordiskt erfarenhetsutbyte den 18 mars 2021.

tolkning av vilka som bör omfattas av krav. Denna praxis har skilt sig från andra länder som omfattas av AV-direktivet. MPRT:s beslut har omfattat även mycket små aktörer, då de ansetts ha förutsättningar att bli större. Förutsättningar att nå ut till en stor publik har dock alla som sänder via webben, då spridningen inte är begränsad till vissa områden i Sverige. Flera länder ställer endast krav på nationella tv-kanaler eller kanaler som har en viss tittartidsandel, t.ex. Norge på över fem procent. För att underlätta för mindre, ofta lokala aktörer att etablera sig och även fortsättningsvis bedriva verksamhet bedömer MPRT att det är lämpligt att avvakta med att ställa krav på dessa till dess de eventuellt har nått en större publik och därmed ha en massmedial påverkan. På så sätt kan även yttrandefriheten främjas.

Tjänster som har en tittartidsandel på en procent eller mer föreslås omfattas av särskilda krav (läs mer i avsnitt 6.3). En gräns utifrån tittartidsandelar när krav ska ställas eller inte är förutsägbart för leverantörerna och det kan hävdas att under en viss tittartidsandel har en tjänst inte en klar påverkan på en betydande andel av allmänheten (jfr skäl 21 till AV-direktivet).

En tittartidsandel bör dock inte ensamt fälla avgörandet om en tjänst ska anses vara en audiovisuell medietjänst som bör omfattas av krav. Vissa leverantörers medietjänster bör omfattas av krav oavsett tittartidsandel.

Traditionella massmedieföretag har typiskt sett många olika kanaler/medier att nå ut med sitt innehåll och deras tjänster kan därför ses som massmedium som snabbt kan nå en stor publik. Det kan även gälla operatörer som förutom att erbjuda andras programtjänster även erbjuder exempelvis egna beställ-tv-tjänster.

Förordnade lokala kabelsändarorganisationer har en låg tittartidsandel men bör ändå omfattas, då dessa organisationer får tillgång till en kanal i kabelnäten inom en kommun för att låta olika intressen och meningsriktningar komma till tals i verksamheten. Den måste vara öppen för alla föreningar och enskilda som vill vara med och sända. Det är dock tillräckligt att tillgängligheten främjas genom en medlemsförenings sändningar eller tillhandahållande av program.

Övriga registrerade leverantörer får bedömas utifrån sin respektive verksamhet och dess omfattning.

Följande grupper föreslås därför omfattas av krav för sina tjänster (såväl linjära tv-tjänster som beställ-tv) och avser då de tjänster som inte omfattas av särskilda krav:

- tillståndshavare i marknätet och andra traditionella massmedieföretag
- förordnade lokala kabelsändarorganisationer
- övriga leverantörer som i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten program i tv-sändningar eller beställ-tv och som är avsedda att tas emot av och kan tänkas ha en klar påverkan på en betydande andel av allmänheten.

Tjänster som har en tittartidsandel som är lägre än en procent och som inte tillhör någon av kategorierna ovan omfattas därmed inte av krav.

5. Den tekniska utvecklingen och leverantörers finansiella förutsättningar

5.1 Inledning

När MPRT ska bestämma kravens omfattning ska myndigheten beakta leverantörernas finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster. För att undersöka den tekniska utvecklingen anlidade MPRT konsultbolaget Funka att göra en utredning om utbudet av tjänster och deras användbarhet. Rapporten och de synpunkter som kommit in på rapporten finns att ta del av på MPRT:s webbplats.¹⁷

5.2 Vilka tekniker som ska omfattas av MPRT:s krav

Kraven på tillgänglighet innebär att någon av följande tillgänglighetstekniker ska användas: textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Kraven omfattar inte skyldighet att t.ex. framställa program som är gjorda på teckenspråk eftersom sådana krav räknas som innehållsvillkor. För närvarande ställs innehållsvillkor om tillgänglighet enbart på public service-företagen och grundar sig på andra bestämmelser i radio- och tv-lagen.

I Funkas rapport redogörs för det nuvarande utbudet av tekniska tillgänglighetstjänster för tv-program. Eventuella kommentarer rörande vissa fakta i rapporten framgår nedan. Vad som är signifikativt för de kommentarer som kommit in till MPRT, och det framgår även av Funkas rapport, är de svårigheter som beskrivs kring att kunna ta del av tjänsterna. Användarna saknar samlad information om vilka program som gjorts tillgängliga genom olika tjänster och var och hur de kan hittas. Många efterfrågar en gemensam plattform där det finns uppgifter om vilka program som olika leverantörer gör tillgängliga och var de finns att ta del av. Vidare efterfrågas gemensamma möten med organisationer, operatörer och leverantörer kring dessa frågor.

I Funkas rapport konstateras att textning är den tjänst som är mest utbredd. Det finns flera olika tekniker för att erbjuda textning, men det vanligaste är valbar textning till förinspelade program. På senare år har vissa leverantörer börjat använda sig av automatisk taligenkänning för maskinskapad textning, så kallad automatisk textning. Leverantörer kan få automatisk textning genom gratisapplikationer som använder Googles källkod för taligenkänning. Ett fåtal leverantörer erbjuder möjligheten att anpassa textningens utseende. SVT uppger att företaget autotextar lokala nyheter online men att det i dagsläget inte är tekniskt möjligt att texta lokala nyheter i broadcast. SVT uppger vidare i en kommentar till Funkas rapport att

---

¹⁷ <https://www.mpert.se/om-oss/aktuella-uppdrag/nya-tillganglighetskrav-for-tv>.

programföretaget inte använder sig av skrivtolkar utan av direkttextare, vilket är en annan yrkesroll.

Teckenspråkstolkning tillhandahålls i någon mån av de större svenska leverantörerna. SVT använder ny teknik för valbar teckenspråkstolkning. Tekniken utgår från HbbTV-standarden, som syftar till att skapa tv-tjänster som kombinerar linjära sändningar med innehåll online. Enligt SVT är tjänsten inte längre en pilottest utan sedan mitten av 2020 sänds tjänsten ut med SVT:s kanaler.

Syntolkning innebär att en speakerröst kompletterar det befintliga ljudspåret genom att beskriva det visuella innehållet. Det är enligt Funka en tjänst som uppskattas av många och hjälper personer med synnedsättning att följa med i vad som visas på skärmen.

Uppläst text är en teknik som läser upp översättningstextning. Den är tänkt att hjälpa dem som har svårt att ta del av innehåll i text, däribland personer med synnedsättning eller läs- och skrivsvårigheter. Uppläsningen kan göras med en syntetisk (datogenererad) röst, eller av en verklig person. Tekniken tillhandahålls av SVT och TV4 AB. Enligt NENT har bolaget inte denna teknik, varför bolaget behöver viss tid för att kunna erbjuda en sådan tjänst.

En relativt ny tjänst är *Tydligare tal* som tillhandahålls av SVT och har utvecklats tillsammans med Hörselskadades Riksförbund (HRF).

En teknisk aspekt är också det utrymme som krävs för respektive tjänst. De kommersiella aktörerna har till skillnad från SVT inte utrymme och möjlighet att parallellsända program i marknätet. Teracom AB har uppgett att ett extra ljudspår för en programtjänst kräver cirka 70 kbps i utsändningen. I ett sändarnät med många tjänster motsvarar det drygt en halv programtjänst.¹⁸

5.3 Tillgänglighetsdirektivets bestämmelser om krav på elektroniska programguider m.m.

I AV-direktivet anges att medlen för att uppnå tillgänglighet bör omfatta, men behöver inte begränsas till, teckenspråkstolkning, undertextning för personer som är döva och hörselskadade, upplästa undertexter och syntolkning. Direktivet omfattar inte funktioner eller tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster, och inte heller tillgänglighetsfunktioner i elektroniska programguider (EPG:er). AV-direktivet påverkar därför inte unionsrätt som syftar till att harmonisera tillgängligheten för tjänster som ger tillgång till audiovisuella medietjänster, t.ex. webbplatser, nätapplikationer och EPG:er, eller tillhandahållandet av information om tillgänglighet och information i tillgängliga format.

Dessa frågor behandlas i stället i ett annat direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv om krav på tillgänglighet för produkter och tjänster (tillgänglighetsdirektivet), där krav ställs på att produkter och tjänster görs uppfattningsbara, hanterbara, begripliga och robusta.¹⁹

---

¹⁸ Skrivelse från Teracom AB 8 mars 2021.

¹⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om krav på tillgänglighet för produkter och tjänster (tillgänglighetsdirektivet).

En särskild utredare ska ta ställning till hur tillgänglighetsdirektivet ska genomföras i Sverige. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2021.²⁰

5.4 Finansiella förutsättningar

MPRT:S BEDÖMNING: Tittartidsandelen för linjära tv-tjänster och beställ-tv bör vara ett mått för att bedöma en leverantörs finansiella förutsättningar att tillgängliggöra program för personer med funktionsnedsättning. För tjänster med särskilda krav på tillgänglighet behöver kraven inte uppfyllas till den del kostnaden bedöms som oskäligt betungande.

5.4.1 Inledning

Vid myndighetens bedömning av vilka krav som ska ställas ska hänsyn tas till leverantörens finansiella förutsättningar. Textning får anses vara den teknik som kräver minst resurser. En synpunkt som framkommit i MPRT:s kontakter med brukarorganisationer är att det inte behöver vara så komplicerat och dyrt att tillgängliggöra ett program med t.ex. textning, men att det saknas kunskap bland mindre aktörer hur de kan tillgängliggöra sina program på ett enkelt och billigt sätt. MPRT avser att informera särskilt kring dessa frågor. Vissa av de andra teknikerna är mer kostnadskrävande, varför det särskilt för små aktörer skulle bli alltför betungande att få omfattande krav.

I Funkas rapport redogörs för vissa kostnader. I en tidigare rapport från 2016 redogjorde Funka på uppdrag av MPRT för kostnader för tjänsten uppläst text med talsyntes. Talsyntestekniken paketeras ofta som färdiga produkter med en talsynteslicens och tillhörande mjukvara, som tv-bolagen kan köpa in och koppla ihop med sina existerande undertextprogramtekniker. För uppläst text uppskattades 2016 kostnaderna för licenser tillsammans med investerings- personal- och arbetskostnader och till flera hundra tusen kronor för ett programbolag.²¹

5.4.2 Tittartidsandelar – ett mått för att bedöma finansiella förutsättningar

Kommersiella tv-sändningar finansieras genom reklam och/eller betal-tv-abonnemang. Beställ-tv finansieras genom reklam och abonnemang men också med enstaka styckeköp av program.

För reklamfinansierade tv-kanaler är det viktigt att kunna mäta och följa upp tittandet. Leverantören vill kunna visa vilken räckvidd, antal tittare eller tittartidsandelar respektive tjänst har. Vidare är det viktigt att mätning görs av en oberoende part. Av bl.a. denna anledning startades företaget Mediamätning i Sverige MMS AB (MMS). MMS ägs till huvuddelen av SVT, TV4 AB, NENT Group och Discovery Networks Sweden med 24

²⁰Kommittédirektiv 2020:39.

²¹Kartläggning och analys av tillgänglighetstekniken uppläst text, Funka Nu AB, dnr 16/03463.

procent vardera och resterande andelar innehas av Sveriges Annonsörer och Sveriges Mediebyråer.²²

Idag finns två olika sätt att mäta tv-tittandet. Linjär tv mäts genom en teknisk mätning, med så kallade People Meters. Systemet bygger på att medlemmar i en tittarpanel som är representativ för den svenska tv-befolkningen, rapporterar om sitt tittande via elektroniska mätare. Totalt ingår 3 000 hushåll i mätningen. Resultatet av mätningarna publiceras årligen i en rapport som är allmänt tillgänglig utan kostnad. Annan rörlig bild, bl.a. beställ-tv, mäts genom telefonintervjuer som görs löpande fyra gånger per år, där respondenten får uppskatta sitt eget tittande. Informationen sammanställs i MMS rapportserie Trend & Tema. Det krävs en prenumeration för att ta del av innehållet i rapporterna.

Ett mått för att bedöma en leverantörs finansiella förutsättningar är därför att beakta hur många tittare en viss tjänst har. MPRT har i tidigare beslut om krav på tillgänglighet för linjära tv-tjänster beaktat en leverantörs finansiella förutsättningar genom att se till tjänstens tittartidsandel och då utgått från MMS årliga rapport. En tittartidsandel på en procent eller mer har inneburit högre krav på tillgängliggörande. Tittartidsandelen för linjära tv-tjänster bör även fortsättningsvis vara ett mått för att bedöma finansiella förutsättningar att tillgängliggöra linjära sändningar.

För beställ-tv bör samma mått användas. Beställ-tv mäts dock inte på samma sätt, utan som antal tittade minuter per dag, och uppgifterna sammanställs inte heller i en årlig rapport som är gratis att ta del av. Då det inte finns någon annan, mer tillförlitlig information om tittandet bör MMS rapporter användas som grund för beräkningen av tittartidsandelar.

Tittartidsandelen för beställ-tv bör då beräknas genom att MPRT tar fram ett genomsnitt av tittandet under ett år på en tjänst utifrån uppgifter i MMS rapporter Trend och Tema. Antalet tittade minuter per dag i en tjänst ska därefter delas med antal tittade minuter per dag i all beställ-tv som mäts av MMS och på så sätt får man fram en tittartidsandel. Den leverantör som anser sig ha lägre tittartidsandelar än MMS mätningar visar har möjlighet att begära en omprövning av MPRT:s beslut om särskilda krav och får då styrka att tjänsten har en lägre tittartidsandel än 1 procent genom att redovisa andra tillförlitliga mätningar.

5.4.3 Kostnadstak för tjänster med särskilda krav

MPRT:S BEDÖMNING: För tjänster med särskilda krav på tillgänglighet behöver kraven inte uppfyllas till den del kostnaden bedöms som oskäligt betungande. Utgångspunkten är att kostnaderna inte ska överstiga en procent av nettoomsättningen för en linjär tv-tjänst eller beställ-tv. Har tillgängliggörandet fördelats mellan flera olika linjära tv-tjänster med särskilda krav ska nettoomsättningen beräknas på programtjänsternas sammanlagda nettoomsättning. Beräkningen görs för period 1 för kalenderåret 2021 och för period 2 för kalenderåret 2022.

Ett sätt att ta hänsyn till en leverantörs finansiella förutsättningar är att sätta ett kostnadstak för tillgängliggörandet. Ett sådant tak finns också i nuvarande beslut och innebär att kraven

²² Mediamätning i Skandinavien (MMS) AB, www.mms.se, hämtat den 7 maj 2021.

inte behöver uppfyllas till den del kostnaden för att uppfylla skyldigheten överstiger en procent av nettoomsättningen för den aktuella programtjänsten. Beräkningen görs för kalenderåret före den period som den aktuella kravnivån avser. Liknande kostnadstak finns bl.a. i Storbritannien. För programtjänster med krav på främjande har ett kostnadstak inte ansetts nödvändigt. Kostnadstaket har hittills inte aktualiserats av någon leverantör.

MPRT anser att ett sådant tak även fortsättningsvis ska finnas men bör formuleras något annorlunda. Skyldigheten att göra program tillgängliga behöver inte uppfyllas till den del kostnaden bedöms som oskäligt betungande. Utgångspunkten är att kostnaderna inte ska överstiga en procent av nettoomsättningen för en linjär tv-tjänst eller beställ-tv. Har tillgänglighörandet fördelats mellan flera olika linjära tv-tjänster med särskilda krav ska nettoomsättningen beräknas på programtjänsternas sammanlagda nettoomsättning. För period 1 beräknas omsättningen på kalenderåret 2021 och för period 2 på kalenderåret 2022.

6. Krav på tillgänglighet för linjära tv-tjänster

MPRT:S BEDÖMNING: Kraven ska ställas på olika nivåer med hänsyn till leverantörernas finansiella och tekniska förutsättningar. Linjära tv-tjänster som riktar sig till en svensk publik och har en tittartidsandel på en procent eller mer ska omfattas av särskilda krav. Kraven kommer att ställas utifrån kvoter beräknat på antal sändningstimmar i en programtjänst på en distributionsplattform. Tjänster med lägre tittartidsandel än en procent ska omfattas av krav på att främja tillgänglighet till tv. För tjänster som omfattas av radio- och tv-lagen men som riktar sig till en eller flera andra stater inom det europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stater) gäller kravet på främjande program på ett officiellt språk i något land som tjänsten riktar sig till.

6.1 Regleringen och nu gällande beslut

6.1.1 Regleringen

En leverantör av medietjänster ska utforma tjänsten på ett sådant sätt att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Tillgängliggörandet ska ske i den omfattning som beslutas av regeringen, om verksamheten finansieras med public service-avgift²³, och av MPRT i övriga fall. Ett sådant beslut ska gälla för en viss tid.²⁴

Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska leverantörens finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen av tillgänglighetstjänster beaktas.

Regeringen har uttryckt att kraven på SVT och UR ska vara högre än de krav som myndigheten ställer på TV4 AB.²⁵

6.1.2 Gällande beslut med särskilda och generella krav

MPRT har ställt särskilda krav på de kanaler som har en tittartidsandel på en procent eller mer. Det gäller idag TV4 AB:s kanaler TV4, Sjuan och TV12 och sändningarna i marknätet, genom tråd och via satellit. Kraven anges per teknisk tillgänglighetstjänst i procent av det sammantagna antalet sändningstimmar i marknätet, via satellit och genom tråd. Alla

²³ Enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

²⁴ 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen.

²⁵ Prop. 2012/13:164 s. 73.

förinspelade program på svenska ska textas. 55 procent av de direktsända programmen på svenska ska textas. Teckenspråkstolkning och syntolkning ska erbjudas i fyra procent av programutbudet på svenska. För program på andra språk med svensk översättningstext gäller att TV4 AB ska tillgängliggöra två procent av programutbudet med uppläst text. Tillgängliggörandet ska ske i marknätet, via satellit och genom tråd. TV4 AB får, med beaktande av målgruppernas behov, avgöra den närmare fördelningen mellan de olika plattformarna. Ett visst tillgängliggörande ska dock ske linjärt på alla plattformar. Syntolkning eller uppläst text som tillhandahålls som ett ljudspår i en separat enhet såsom mobiltelefon eller läsplatta samtidigt som ett tv-program sänds linjärt i en programtjänst får också räknas som ett tillgängliggörande.²⁶

Övriga programtjänster omfattas av generella krav, vilket innebär att programföretagen avgör vilken eller vilka av teknikerna (dvs. textning, teckenspråkstolkning, syntolkning och/eller uppläst text) som ska användas för att främja tillgängligheten till programmen. De får också avgöra på vilken eller vilka plattformar detta ska ske och i vilken närmare omfattning, men i vart fall några program ska göras tillgängliga med någon av de uppräknade teknikerna under en redovisningsperiod.²⁷

6.2 Jämförelse med kraven för public service och kraven för kommersiella aktörer i vissa andra länder

6.2.1 Kraven för Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR)

Regeringens beslut om krav på tillgänglighet till tv-sändningar för SVT och UR gäller för perioden 1 januari 2020–31 december 2022.²⁸ Alla icke-direktsända program på svenska ska textas, vilket är samma krav som för TV4 AB:s tre kanaler med särskilda krav. Under perioden ska textning av de direktsända programmen på svenska öka från 70 till 75 procent. TV4 AB har krav på 55 procent. Teckenspråkstolkning och syntolkning ska under perioden öka från 4,5 till 5,5 procent, att jämföra med TV4 AB:s nuvarande krav på 4 procent. Tjänsten uppläst text ska erbjudas i alla icke-direktsända program med översättningstext. TV4 AB har här en procentsats på två procent men gör betydligt mer tillgängligt enligt sin senaste redovisning.

Liksom för TV4 AB gäller att syntolkning och uppläst text som tillhandahålls som ett ljudspår i en separat enhet såsom mobiltelefon eller läsplatta samtidigt som ett tv-program sänds linjärt i en programtjänst får tillgodoräknas som ett tillgängliggörande. Vidare gäller för både TV4 AB och public service att teckenspråkstolkning och syntolkning som tillhandahålls genom sändning över internet samtidigt som ett tv-program sänds linjärt i en programtjänst får tillgodoräknas som ett tillgängliggörande.

---

²⁶ MPRT:s beslut 2020-06-23, dnr 20/02019.

²⁷ MPRT:s beslut 2020-06-23, dnr 20/02307.

²⁸ Regeringsbeslut 2019-12-05, Ku2019/01605/MD och Ku2019/02012/MD.

SVT:s programtjänster och utbudet av UR:s program i SVT:s programtjänster ska göras tillgängliga genom samtliga tillgänglighetstjänster i såväl marknätet som via satellit och genom tråd om tekniska förutsättningar för distribution av tillgänglighetstjänsten finns.

Fördelningen av tillgänglighetsförändringen mellan olika programtjänster får avgöras av SVT respektive UR efter diskussion med berörda brukarorganisationer och med beaktande av aktuella målgruppers behov, bl.a. vad gäller vilka program som görs tillgängliga. Samtliga tillgänglighetstjänster ska hålla hög kvalitet och användbarhet, vilket ska utvärderas årligen av programföretagen. Skyldigheten omfattar inte beställ-tv men visst tillgodoräknande får ske precis som för TV4 AB:s tre kanaler med särskilda krav. Regeringen har i ett särskilt beslut ställt krav på SVT och UR vad gäller beställ-tv, se avsnitt 7.2.1 nedan.

6.2.2 Kraven för kommersiella aktörer i vissa andra länder

Funka har i sin rapport redogjort för skyldigheter i några utvalda länder. I detta avsnitt ges en kort sammanfattning av dessa länders krav på tillgänglighet till linjära tv-tjänster för kommersiella aktörer, med tillägg av de krav som ställs i Danmark och kraven för de kanaler som numera är etablerade i Tyskland men vänder sig till en svensk publik.

I Norge ställs krav på tillgänglighet för de kanaler som har en tittartidsandel på mer än fem procent, vilket i praktiken innebär att krav endast ställs på två kommersiella kanaler. För dessa kanaler gäller att alla förproducerade och direktsända tv-program som sänds mellan klockan 18.00 och 23.00 ska textas. Tv-program med teckenspråkstolkning ska sändas åtminstone en gång i veckan. Tv-program med syntolkning ska sändas åtminstone en gång i månaden. För samtliga tjänster gäller kraven i den mån det är tekniskt och praktiskt genomförbart.

I Danmark ställs krav på de aktörer som bedöms vara en leverantör av medietjänster, oavsett vilken tittartidsandel tjänsten har, och gäller de aktörer som sänder i marknätet, genom kabel, över internet eller via satellit. Det ställs dock inga kvantitativa krav för dessa aktörer, utan krav på en successiv ökning av tillgänglighetsförändringen av tjänsterna. Aktörerna ska i en handlingsplan visa att utvecklingen går framåt, dvs. att de successivt gör mer. Handlingsplanerna är treåriga.²⁹

I Finland har två nationella kommersiella kanaler krav på tillgänglighet. 75 procent av utbudet av tv-program på finska eller svenska i dessa kanaler ska förses med textning och andra program ska förses med referat eller med en tjänst där texten i ett textat program omvandlas till ljud (ljud- och textningstjänst). Textningen ska vara begriplig och tydlig för tittarna.

På Irland ställs kvantitativa krav utifrån en leverantörs tittartidsandel och ekonomiska handlingsutrymme. Besluten gäller för tiden 2019–2023. Funka uppger i sin rapport att den största kommersiella kanalen har krav på att öka andelen textning från 51 procent vid periodens början till 56 procent vid periodens slut 2023. Motsvarande krav för en mindre

---

²⁹ Information lämnat vid nordiskt möte den 18 mars 2021, samt <https://slks.dk/omraader/medier/tv/tilgaengelighed/>

lokal tv-kanal är en ökning under perioden från 11 till 13 procent. Kraven gäller inte för webb-tv.

Kanalerna Kanal 5, Kanal 9, Kanal 11, Discovery Channel och TLC riktar sig till en svensk publik men är numera etablerade i München, Tyskland, genom det tyska bolaget Discovery Communications Deutschland GmbH & Co (Discovery). Discovery ska för dessa tjänster inkludera tillgängligt innehåll och successivt och gradvis utöka omfattningen av sådant innehåll utifrån sina finansiella och tekniska förutsättningar.³⁰

6.3 Förslag till krav för linjära tv-tjänster

6.3.1 Särskilda krav och krav på främjande

MPRT bedömer att det även fortsättningsvis ska ställas krav på olika nivåer med hänsyn till leverantörernas finansiella och tekniska förutsättningar.

De finansiella förutsättningarna bör även i fortsättningen utgå från en programtjänsts tittartidsandel i enlighet med MMS mätningar som redovisas årligen i en rapport i januari. En tittartidsandel på en procent eller mer är även fortsättningsvis en väl avvägd gräns för när mer omfattande krav bör ställas. Särskilda krav bör därför ställas för tjänster som riktar sig till en svensk publik som har en tittartidsandel på en procent eller mer.

För kommande beslut innebär det att följande programtjänster träffas av särskilda krav: TV3, TV4, TV6, Sjuan, TV8, TV10 och TV12.³¹ Programtjänsterna innehas av TV4 AB och Nordic Entertainment Group Sweden AB.

Under de senaste åren har MPRT registrerat många programtjänster, vars innehåll riktar sig till andra länder än Sverige. MPRT har inte tillgång till tittartidsandelar i flertalet av dessa länder. Ofta ställs det också lägre krav på tillgänglighet i dessa länder än i Sverige. Hittills har MPRT inte ställt krav på tillgänglighet till tv-sändningar på andra språk än svenska. MPRT anser dock att det nu, för de tjänster som riktar sig till andra länder inom EU eller EES, bör ställas krav på att främja tillgängligheten till tv. Kravet på främjande bör gälla program på ett officiellt (nationellt) språk i något land som tjänsten riktar sig till. Om landet har flera officiella språk får leverantören avgöra om tillgänglighetsförändringen ska avse program på alla eller ett av språken.

De kategorier av leverantörer av medietjänster som räknas upp nedan ska ha krav att främja tillgängligheten till sina linjära tv-tjänster (krav på främjande) om tjänsterna riktar sig till en svensk publik men har en tittartidsandel som understiger en procent, eller riktar sig till andra stater inom EES oavsett tittartidsandel. De kategorier av leverantörer som omfattas är

- tillståndshavare i marknätet och andra traditionella massmedieföretag
- förordnade lokala kabelsändarorganisationer

---

³⁰ Medienstaatsvertrag" (i.e. § 7 MStV) samt uppgift från Bayerische Landeszentrale für neue Medien (BLM) i skrivelse den 29 mars 2021.

³¹ Enligt MMS Årsrapport 2020 hade dessa tjänster 2020 en tittartidsandel som översteg 1 procent.

- övriga leverantörer som i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten program i tv-sändningar eller beställ-tv och som är avsedda att tas emot av och kan tänkas ha en klar påverkan på en betydande andel av allmänheten.

6.3.2 Krav ska ställas för program på vissa språk

För de tjänster som riktar sig till en svensk publik bör krav på tillgänglighet gälla program på svenska. Undantag gäller för tjänsten uppläst text, som framförallt används för program på andra språk med svensk översättningstext.

För de tjänster som riktar sig till andra EES-stater, bör kravet på främjande gälla program som sänds på ett officiellt språk i någon stat som tjänsten riktar sig till.

6.3.3 Omfattningen av kraven på tillgänglighet

De särskilda kraven ska inte ställas högre än de krav som ställs för public service. Hänsyn bör också tas dels till de krav som ställs i andra länder, dels till respektive aktörs finansiella förutsättningar och dess nuvarande förutsättningar att erbjuda en viss teknik.

De krav som ställs på SVT är uppställda som kvoter per tillgänglighetsteknik, vilket också nuvarande krav på TV4 AB är. Med hänsyn dels till att kraven på TV4 AB kommer att öka genom att krav även ställs på beställ-tv, dels att de kravnivåer som ställs för SVT inte ökat i någon större omfattning bör inte heller kraven för programtjänster med särskilda krav öka i någon större omfattning jämfört med vad som gäller idag. Då kraven kommer att ställas utifrån sändningstiden i en programtjänst och inte utifrån den sammanlagda tiden på samtliga plattformar som programtjänsten sänds, innebär det att kvoterna höjs men innebär endast en relativt låg höjning i praktiken.

De av NENT:s tjänster som nu kommer att omfattas av särskilda krav har tidigare omfattas av brittisk reglering, där kraven på teckenspråkstolkning satts lägre än vad som nu gäller för TV4 AB:s tjänster med särskilda krav. Med hänsyn till att kraven bör öka successivt över tid bör NENT få en ökning av kraven utifrån den nivå som tidigare gällt för dem i Storbritannien.³²

Sedan de tidigare utredningarna 2015 och 2016 har TV4 AB utvecklat sin teknik för uppläst text. Av bolagets senaste redovisning framgår att andelen tillgängliggjorda program genom uppläst text uppgick till över 16 procent. Nuvarande beslut innebär krav på att tillgängliggöra två procent. Enligt TV4 AB har den nya tjänsten fungerat väl linjärt men det kvarstår en del frågor som gör att bolaget inte har möjlighet att uppfylla kravet till 100 procent riktigt än. Med hänsyn till den senaste redovisningen finner MPRT att kraven bör kunna höjas till 15 procent för period 1 och till 20 procent för period 2 och ska gälla på alla de plattformar som tjänsten distribueras. NENT uppger att bolaget idag inte har teknik för att kunna erbjuda uppläst text. MPRT anser därför att kravet för NENT bör ställas lägre än för TV4 AB:s programtjänster med särskilda krav. NENT bör därför få krav på att verka för att en sådan tjänst tas fram. Vid nästkommande beslut 2023 bör dock kvantitativa krav på uppläst text också kunna ställas på NENT.

³² Ofcom, Access services report Jan - July 2020.

Förslag till beslutsmodell för tjänster med särskilda krav återfinns i avsnitt 2.3.

Förslag till beslutsmodell för tjänster med krav på främjande återfinns i avsnitt 2.4. Kraven på främjande omfattar ett stort antal tjänster som inte omfattas av särskilda krav och bl.a. tjänster som riktar sig till andra länder inom EU, Island och Norge.

7. Krav på tillgänglighet för beställ-tv

MPRT:S BEDÖMNING: Kraven ska ställas på olika nivåer med hänsyn till leverantörernas finansiella och tekniska förutsättningar. Beställ-tv som riktar sig till en svensk publik och har en tittartidsandel på en procent eller mer ska omfattas av särskilda krav. Tjänster med lägre tittartidsandel än en procent ska omfattas av krav på att främja tillgänglighet till tv. För tjänster som omfattas av radio- och tv-lagen men som riktar sig till en eller flera andra stater inom det europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stater) gäller kravet på främjande program på ett officiellt språk i något land som tjänsten riktar sig till.

7.1 Regleringen

Från och med den 1 december 2020 är det möjligt att även ställa krav på tillgänglighet till beställ-tv genom tråd (dvs. kabel, ip-tv, internet). När MPRT ska bestämma kravens omfattning ska myndigheten beakta leverantörernas finansiella förutsättningar och den tekniska utvecklingen på motsvarande sätt som för linjära sändningar. Det innebär att kraven inte ska ställas så högt att en leverantör med små ekonomiska resurser riskerar sin fortsatta verksamhet. Hänsyn ska även kunna tas till hur många användare tjänsten har. En leverantör av beställ-tv har som regel ett stort antal program i sin programkatalog och katalogerna har i många fall byggts ut successivt under flera år. Ett krav på tillgängliggörande som innebär att en viss procent av hela katalogen ska göras tillgänglig skulle därför kunna medföra betydande kostnader för leverantören. En sådan konsekvens kan enligt förarbetena till lagändringen mildras genom att kravet på tillgängliggörande innebär att en viss andel av det innehåll som lagts till katalogen under en angiven period ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Vid bestämmande av hur och i vilken omfattning tjänsten ska göras tillgänglig för personer med funktionsnedsättning ska därför dessa faktorer beaktas.³³

Då bestämmelsen är ny omfattar nu gällande beslut inte krav på tillgänglighet i beställ-tv för de kommersiella leverantörerna. Det finns dock en möjlighet för en leverantör att tillgodoräkna sig visst innehåll som görs tillgängligt i beställ-tv.³⁴

³³ Prop. 2019/20:168 s. 77 f.

³⁴ MPRT:s beslut dnr 20/02019 och 20/02307.

7.2 Jämförelse med kraven för public service och kraven för kommersiella aktörer i vissa andra länder

7.2.1 Kraven för Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR)

SVT och UR har sedan den 1 januari 2021 krav på tillgänglighet även i beställ-tv. Kraven gäller till och med den 31 december 2022 och innebär i huvudsak följande.

- Samtliga program på svenska ska textas.
- Ett program som tidigare direktsänts enbart via internet omfattas inte av textningskravet men SVT/UR ska verka för att sådana program i så stor utsträckning som möjligt och så snart som möjligt efter publiceringen görs tillgängliga genom textning.
- SVT/UR ska verka för att tjänsten uppläst text ska kunna erbjudas.
- Om ett program syntolkats eller teckenspråkstolkats linjärt ska det göras tillgängligt på motsvarande sätt vid tillhandahållande i beställ-tv.
- Utöver detta ska utbudet av teckenspråkstolkade och syntolkade förstapublicerade program som enbart tillhandahålls i beställ-tv årligen öka från 2019 års nivå.
- Syntolkning eller uppläst text som tillhandahålls genom ett ljudspår i en separat enhet såsom mobiltelefon eller läsplatta får tillgodoräknas som ett tillgängliggörande.³⁵

7.2.2 Kraven för kommersiella aktörer i vissa andra länder

Funkas rapport visar att av de länder som undersökts är det bara Finland som ställer kvantitativa krav på beställ-tv och endast för två tjänster. Kravet är att 30 procent av beställ-tv-utbudet ska göras tillgängligt, men om andelen ska beräknas på hela utbudet eller det som lagts till under en viss period är inte klarlagt. Irland, Norge och Spanien ställer inga krav på beställ-tv. I Danmark finns möjlighet att ställa krav på beställ-tv vad gäller upprättande av handlingsplan. Tjänsterna för beställ-tv kommer att registreras i Danmark under året.

7.3 Förslag till krav för beställ-tv

7.3.1 Särskilda krav och krav på främjande

Vid bestämmandet av skyldigheternas omfattning ska, liksom för linjär tv, hänsyn tas till leverantörernas finansiella förutsättningar. Skyldigheterna ska inte ställas högre än vad som gäller för public service. Hänsyn bör också tas till att övriga undersökta länder, förutom Finland, antingen endast ställer krav på upprättande av en handlingsplan eller inga krav alls (i vart fall inte ännu) på beställ-tv. Vidare bör hänsyn även tas till om en leverantör tidigare

---

³⁵ Regeringsbeslut 2020-12-22, Ku 2020/02248 (delvis) och Ku 2020/02736-37.

träffats av krav eller inte. De finansiella förutsättningarna bör bedömas utifrån en beräkning av en beställ-tv-tjänsts tittartidsandel i enlighet med MMS mätningar av en tjänsts tittartid, se vidare avsnitt 5.4.2. En tittartidsandel på en procent eller mer är en väl avvägd gräns för när mer omfattande krav bör ställas. Särskilda krav bör därför ställas för tjänster som riktar sig till en svensk publik som har en tittartidsandel på en procent eller mer.

För kommande beslut innebär det att följande beställ-tv-tjänster träffas av särskilda krav: Viaplay.se, cmore.se, TV4 Play, www.tv4play.se och HBO Nordic, www.hbonordic.com.³⁶

Eventuella direktsändningar i en beställ-tv-tjänst omfattas inte av kraven för beställ-tv. Sådana sändningar kan i stället omfattas av ett krav för en linjär tv-tjänst.

7.3.2 Krav ska ställas för program på vissa språk

För de tjänster som riktar sig till en svensk publik bör, liksom för public service och för de linjära sändningarna, kraven på tillgänglighet gälla program på svenska. Undantag gäller för tjänsten uppläst text som framförallt används för program på andra språk med svensk översättningstext.

För de tjänster som riktar sig till andra EES-stater bör kravet på främjande gälla program på ett officiellt språk i något land som tjänsten riktar sig till.

7.3.3 Omfattningen av kraven på tillgänglighet

Vid bestämmandet av skyldigheternas omfattning vad gäller de särskilda kraven har MPRT beaktat vilka krav som gäller för public service och de krav som ställs i andra länder samt vad som anförts i förarbetena till lagändringen om att även beställ-tv ska omfattas av krav, se avsnitt 7.1.1 ovan.

TV4 AB och NENT har sedan tidigare krav på tillgänglighet till sina linjära tv-tjänster, i NENT:s fall i stor utsträckning ställda i Storbritannien, vilket ger dem synergieffekter när det gäller tillgängliggörande i såväl linjär tv som beställ-tv. HBO Nordic AB, som endast tillhandahåller beställ-tv, har inte tidigare omfattats av krav på tillgänglighet. Viss hänsyn måste tas till detta vid bestämmandet av skyldigheternas omfattning.

Varken public service eller någon kommersiell aktör erbjuder idag tillgänglighetstekniken uppläst text i beställ-tv. Leverantörerna får därför krav på att verka för att erbjuda sådan tjänst under beslutsperioden.

Förslag till beslutsmodell för tjänster med särskilda krav återfinns i avsnitt 2.5.

Förslag till beslutsmodell för krav på främjande framgår av avsnitt 2.6 och omfattar bl.a. tjänster som riktar sig till andra länder inom EU, Island och Norge.

---

³⁶ MPRT:s beräkningar baseras på uppgifter i MMS rapporter Trend och Tema under 2020.

8. Krav på redovisning och handlingsplan

MPRT:S BEDÖMNING: Leverantören ska årligen redovisa hur kraven uppfyllts. Redovisningen ska bestå av dels uppgifter om på vilket sätt leverantören uppfyllt de krav på tillgänglighet som gällt för respektive tjänst under den aktuella perioden, dels en handlingsplan för hur tillgängligheten till tjänsten ska öka. Leverantören ska ges möjlighet att lämna sin redovisning i en e-tjänst. MPRT avser att ta fram en mall för hur handlingsplanen kan utformas, men även ge leverantören möjlighet att ta fram en egen sådan.

8.1 Regleringen

En leverantör av medietjänster ska redovisa hur en tjänst har gjorts tillgänglig. Skyldigheten att redovisa har tidigare endast framgått av MPRT:s beslut men är numera reglerad i radio- och tv-lagen. I redovisningen ska även ingå en handlingsplan, där leverantören ska visa hur tillgängligheten till tjänsten ska öka.³⁷ Myndigheten har även en möjlighet att meddela föreskrifter om vad redovisningen och en handlingsplan ska innehålla.³⁸

Enligt regler inom EU ska en leverantör av medietjänster regelbundet rapportera till de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen hur tjänsterna gjorts tillgängliga. Medlemsstaterna ska sedan vart tredje år, med start i december 2022, rapportera om genomförandet till EU-kommissionen. Vidare ska medlemsstaterna uppmantra leverantörer av medietjänster att utarbeta handlingsplaner för tillgänglighet för att fortlöpande och successivt göra sina tjänster mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Sådana handlingsplaner ska överlämnas till de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen. Vare sig radio- och tv-lagen eller de gemensamma reglerna inom EU ger några närmare bestämmelser om handlingsplanernas innehåll eller utformning.³⁹

8.2 Krav på redovisning enligt gällande beslut

8.2.1 Krav för leverantörer som omfattas av MPRT:s beslut

De programföretag som idag omfattas av generella skyldigheter ska i sin redovisning, utöver om de uppfyllt kravet på främjande av tillgängligheten till sina tv-sändningar, även redogöra för hur tillgänglighetsarbetet har bedrivits under året, vilka kontakter som har tagits med representanter för användargrupperna, hur de avser att stärka tillgängligheten till tv-program

³⁷ 16 kap. 6 a § radio- och tv-lagen.

³⁸ 5 § radio- och tv-förordningen (2020:878).

³⁹ Artikel 7.2 och 7.3 i AV-direktivet genom ändringsdirektivet.

och hur planen för det framtida tillgänglighetsarbetet ser ut.⁴⁰ TV4 AB ska för de tre programtjänster som omfattas av särskilda skyldigheter, utöver om skyldigheterna uppfyllts, redovisa hur de aktuella målgruppernas behov har beaktats.⁴¹

8.2.2 Krav för public service-företagen

SVT och UR ska årligen redovisa hur regeringens beslut om krav på tillgänglighet till linjär tv och beställ-tv har uppfyllts. De ska då redovisa utvecklingen av tjänsternas kvalitet och användbarhet och ägna särskild uppmärksamhet åt kvalitet och användbarhet i tjänsten uppläst text. För tjänsten uppläst text i beställ-tv ska det framgå på vilket sätt företagen verkar för att den ska kunna erbjudas i respektive tjänst och en tidplan när det bedöms kunna genomföras. Eventuella överenskommelser mellan företagen om fördelning av ansvaret för olika insatser ska också redovisas. Om SVT och UR bedömer att det saknas tekniska förutsättningar för att tillgängliggöra program genom en viss teknik på en viss plattform ska detta anges i samband med den årliga redovisningen.

SVT och UR ska ha en systematisk och regelbunden dialog med berörda brukarorganisationer. Dialogen ska dokumenteras och bl.a. syfta till att utveckla kvaliteten och användbarheten hos tillgänglighetstjänsterna ur ett brukarperspektiv.

Det ställs inte krav på en särskild handlingsplan men delar av innehållet i besluten får ses som frågor som typiskt sett kan ingå i en handlingsplan. Det gäller exempelvis att SVT och UR ska eftersträva att brukare får fullgod och tillgänglig information om vilka program som görs tillgängliga genom olika tjänster och att de ska ha en systematisk och regelbunden dialog med berörda brukarorganisationer. Dialogen ska dokumenteras och bl.a. syfta till att utveckla kvaliteten och användbarheten hos tillgänglighetstjänsterna ur ett brukarperspektiv.

8.3 Förslag till krav rörande redovisning och handlingsplan i kommande beslut

Den årliga redovisningen ska bestå av två delar:

1. En redovisning av på vilket sätt leverantören uppfyllt de krav på tillgänglighet som gällt för respektive tjänst under den aktuella perioden.
2. En handlingsplan för hur tillgängligheten till tjänsten ska öka.

MPRT har möjlighet att ställa krav i föreskrifter på vad redovisningen och en handlingsplan ska innehålla, men anser att det för närvarande inte är nödvändigt.

MPRT ska underlätta för leverantörerna att på ett enkelt sätt kunna redovisa sitt tillgänglighetsarbete. Leverantörerna bör ges möjlighet att lämna sin redovisning i en e-tjänst.

Till redovisningen ska fogas en handlingsplan. MPRT avser att ta fram en mall för hur planen kan utformas, men även ge leverantörerna möjlighet att ta fram en egen sådan.

---

⁴⁰ MPRT:s beslut, dnr 20/02307.

⁴¹ MPRT:s beslut, dnr 20/02019 som i denna del hänvisar tillbaka till dnr 19/01849.

En handlingsplan ska vara framåtsyftande och uppmuntra leverantörer att göra sina tjänster mer tillgängliga. Handlingsplanen går hand i hand med de uppställda kraven men ställer också krav på hur leverantören ska tänka framåt och vad leverantören utifrån sina förutsättningar kan göra ytterligare.

En handlingsplan ska typiskt sett innehålla en målsättning för hur arbetet med tillgänglighet ska bedrivas framåt. Vad som anges i handlingsplanen blir inte krav som MPRT ska följa upp, utan det ligger på den enskilde leverantören att se till att dessa mål uppfylls.

MPRT kan däremot ställa krav på att handlingsplanen svarar på ett antal frågor om hur det planerade arbetet med tillgänglighet ser ut. Exempel på sådana frågor är:

- Hur kan/avser ni förbättra er tillgänglighet framöver? Kommer ni t.ex. använda er av ny tillgänglighetsteknik eller sprida kunskap om tillgänglighet inom organisationen?
- Hur kan ni inleda eller förbättra kontakten med organisationer och användare av tillgänglighetstjänster?
- Hur kan ni informera, eller förbättra informationen, om vilka program som ni gör tillgängliga genom olika tillgänglighetstjänster och var man kan ta del av dem?
- Har ni utsett, eller kommer ni att utse, en särskild person/funktion inom er organisation som tar ansvar för tillgänglighetsarbetet och hur det utvecklas?
- Hur avser ni att hantera eventuella klagomål/synpunkter på tillgängligheten till era program?

9. Tillsyn och sanktioner

MPRT:S BEDÖMNING: Tillsyn av hur kraven uppfyllts ska som utgångspunkt göras årligen och utifrån den redovisning som leverantören ska ge in. Den leverantör som inte uppfyller ställda krav på tillgänglighet kan åläggas att betala en särskild avgift. MPRT ska även kontrollera att en handlingsplan lämnats in och är fullständig, men det är inte förenat med sanktion om målsättningarna i handlingsplanen inte uppfylls.

9.1 Regleringen

MPRT har tillsyn över att de krav på tillgänglighet som myndigheten ställer i särskilda beslut efterlevs. Sedan den 1 december 2020 innehåller radio- och tv-lagen en ny bestämmelse om redovisningsskyldighet beträffande av hur en tjänst har gjorts tillgänglig. Bestämmelsen innebär också att en handlingsplan ska ingå i redovisningen.⁴² En leverantör som inte inkommer med redovisning eller handlingsplan, eller med bristfälliga handlingar, kommer kunna föreläggas, eventuellt vid vite, att komma in med dessa handlingar.⁴³ Den leverantör som inte uppfyller ställda krav på tillgänglighet kommer, enligt en ny bestämmelse i radio- och tv-lagen som också gäller sedan den 1 december 2020, kunna åläggas att betala en särskild avgift. Den särskilda avgiften ska fastställas till lägst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor, men inte överstiga tio procent av den årsomsättning som leverantören av medietjänsten hade under det föregående räkenskapsåret.⁴⁴ Det finns däremot ingen sanktion för det fall den egna handlingsplanen inte följs.

9.2 Hur MPRT ska följa upp att kraven uppfylls

MPRT har hittills årligen följt upp hur de programföretag som omfattas av myndighetens beslut om tillgänglighet har uppfyllt sina skyldigheter.

För redovisningsperioden 1 juli 2019–30 juni 2020 valde myndigheten att fokusera på ett urval av programföretagen. De som var i fokus var programföretag med särskilda skyldigheter, programföretag som tillkommit sedan den senaste uppföljningen och programföretag som inte uppfyllde kraven vid den senaste uppföljningen.

MPRT har vid varje uppföljningstillfälle, enligt en numera upphävd reglering, meddelat förelägganden beträffande programföretag som antingen inte uppfyllt kraven eller som inte inkommit med redovisning. Föreläggandena har förenats med vite vid upprepade överträdelser.

⁴² 16 kap. 6 a § radio- och tv-lagen.

⁴³ 17 kap. 11 § p. 7 radio- och tv-lagen.

⁴⁴ 17 kap. 5 a – 6 §§ radio- och tv-lagen.

Tillsyn av hur kraven enligt kommande beslut uppfyllts bör göras på samma sätt som idag, dvs. som utgångspunkt årligen och utifrån redovisningar som leverantörerna ska ge in. Införandet av en särskild avgift innebär en mer effektiv sanktion än föreläggande om kraven inte uppfylls. En ytterligare nyhet är att MPRT i kommande tillsyn även kommer att kontrollera att en handlingsplan lämnats in och är fullständig.

10. Hur arbetet bedrivs med att ta fram rapport med förslag till beslutsmodell

Arbetet med att ta fram en rapport med förslag till beslutsmodell bedrivs som ett projekt inom MPRT. Som ett led i arbetet uppdrog MPRT åt konsultbolaget Funka att kartlägga utvecklingen av tekniska tillgänglighetstjänster de krav på tillgänglighet som ställs på leverantörer i några andra utvalda länder. Funkas rapport har remissbehandlats och rapporten och remissvaren finns att ta del av på MPRT:s webbplats, www.mpirt.se.

Myndigheten har även haft digitala möten med följande

- Funktionsrättsorganisationer
  - Funktionsrätt Sverige
  - Hörselskadades Riksförbund
  - Riksorganisationen Unga med synnedläggelse
  - Sveriges Dövas Riksförbund
  - Synskadades Riksförbund
  - Unga hörselskadade
- Nordiska länder
  - Fjölmidlanefnd (Island)
  - Medietilsynet (Norge)
  - Slots- og Kulturstyrelsen (Danmark)
  - Transport- och kommunikationsverket Traficom (Finland)
- Leverantörer av medietjänster vars tjänster kan komma att omfattas av särskilda krav
  - TV4 AB
  - Nordic Entertainment Group AB
  - HBO Nordic AB

Vidare har MPRT haft kontakt med den tyska mediemyndigheten Bayerische Landeszentrale für neue Medien och fått uppgift om vilka krav som ställs på tjänster som riktar sig till Sverige men lyder under tysk reglering. Det gäller bl.a. programtjänsterna Kanal 5, Kanal 9 och Kanal 11.

Detta utkast till rapport med förslag till beslutsmodell remitteras till berörda leverantörer av medietjänster, funktionsrättsorganisationer, operatörer och myndigheter som arbetar med tillgänglighetsfrågor. Rapporten kommer också att publiceras på MPRT:s webbplats för att även erbjuda allmänheten möjlighet att yttra sig över rapporten.

Källförteckning

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden

Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster)

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer.

Funka Nu AB, Kartläggning av tillgängligheten till tv-tjänster, 2020, dnr 20/03687

Funka Nu AB, Kartläggning och analys av tillgänglighetstekniken uppläst text, 2017, dnr 16/03463

Kommittédirektiv 2020:39 Genomförande av tillgänglighetsdirektivet

Mediamätning i Skandinavien (MMS) AB, MMS årsrapport 2020, 2019-12-30 – 2021-01-03

Mediamätning i Skandinavien (MMS) AB, Rapportserien Trend och Tema, 2020

Myndigheten för press, radio och tv, Krav på tillgänglighet till tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning, Beslutsmodell från och med juli 2016, 20, dnr 15/02751

Myndigheten för press, radio och tv:s beslut 2020-06-23, dnr 20/02019, Tillgängliggörande av tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning, särskilda skyldigheter

Myndigheten för press, radio och tv:s beslut 2020-06-23, dnr 20/02307, Tillgängliggörande av tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning, generella skyldigheter

Ofcom, Television and on-demand programme services: Access services report – January to July 2020, <https://www.ofcom.org.uk/research-and-data/multi-sector-research/accessibility-research/television-and-on-demand-programme-services-access-services-report-jan-july-2020>

Prop. 2012/13:164, Bildning och tillgänglighet - radio och tv i allmänhetens tjänst 2014-2019

Prop. 2019/20:168, En moderniserad radio- och tv-lag

Regeringsbeslut 2019-12-05, Ku2019/01605/MD och Ku2019/02012/MD

Regeringsbeslut 2020-12-22, Ku 2020/02248 (delvis) och Ku 2020/02736-37